

8. Hertha,	"	"	"	50	"	"	"	420	"
8. Zborovski,	"	"	"	100	"	"	"	1300	"

Poleg teh vrst ima družba tudi druge, ki so ravno tako izvrstne ali pa še boljše. Naravno je, da more biti pridelek v boljši zemlji in ob boljšem vremenu izdatno večji. Da je seme kmetijske družbe izvrstno in zanesljivo, to nam pričajo mnoga pisma, ki jih dobivamo od kmetovalcev, kateri so poskusili ta semena.

Ker družbi ni do dobička, ampak le, da bi kmetovalcem pripomogla z zmerno ceno do dobrega, zanesljivega semena, zato je nastavila cene semenskemu krompirju prav nizke. Meterski cent (100 kgr.) stoji 3 gld., družabnike pa celo le 2 gld. 50 kr., torej manj nego velja krompir na trgu. Ker ima družba vsega krompirja le preko 100 met. centov na prodaj, naj se kmalu oglase kmetovalci, ki želijo našega semenskega krompirja.

Deteljna in žitna košnja v akordu.

Kakor seno, kosimo tudi deteljo in žito s kordalci. To je v navadi še posebno po večjih kmetijah, katere pridelujejo mnogo detelje in žita.

Ob istih okoliščinah je lažje kositi deteljo nego pa seno. Ročen kosec more pokositi 40 do 60 arov detelje na dan. On pokosi 1 ha. torej lahko v $1\frac{3}{4}$ do $2\frac{1}{2}$ dneh. To velja seveda za deteljo, katero so kosili o pravem času. Po tem takem bi imele biti tudi akordne cene za deteljno košnjo nekaj manjše nego za seneno košnjo.*) Znašati bi morale povprek za 1 ha. košnje prav za prav le 1 gld. 50 kr. do 2 gld. 50 kr. Kaj radi pa plačujejo deteljno košnjo po isti akordni ceni, po kateri seneno košnjo. Dogaja se celo v posebnih slučajih, da je treba za deteljno košnjo več plačati kordalcem nego za seneno košnjo. To je pa le izjemno mogoče.

Žitna košnja v akordu pa je dražja nego senena, če prav kosec lahko nakosi več žita na dan nego pa sena. Poglavitni vzrok temu je to, da so potrebni za žitno košnjo le izurjeni in skušeni kosci. To posebno sposobnost pa je treba dražje plačati tem bolj, ker spada žitna košnja tudi med najtežja gospodarska dela. Ob pravih razmerah je košnja ozimnega žita (pšenice, rži) bolj zamudljiva in zategadelj nekaj dražja nego košnja jarega žita (ječmena ovsa). Kosi se pa žito ali z žitno koso (s koso grabljivko), katera žito ob enem polaga, ali pa z navadno koso.

Vajen kosec pokosi z žitno koso 30 do 60 arov ozimnega žita na dan. Da pokosi 1 ha., potrebuje $1\frac{3}{4}$ do $3\frac{1}{4}$ dni. Jarega žita pa pokosi 45 do 70 arov na dan in zgotovi 1 ha. torej v $1\frac{1}{2}$ do $2\frac{1}{4}$ dnevih. Če mu gre delo dobro od rok, pokosi na dan lahko 50 arov ozimnega ali 60 arov jarega žita. Z navadno koso gre delo vsaj tako hitro od rok. Ker je pa treba pri tem še

ene ženske na duino, katera grabi in polaga pokošeno žito na stran, zato je košnja z navadno koso večidel za nekaj malega dražja nego z žitno koso.

Akordne cene za žitno košnjo so iz vzrokov, katere sem spredaj navedel, zmeraj večje nego za seneno košnjo. Ob istih okoliščinah, ob katerih se plačuje za košnjo 1 ha. sena 1 gld. 80 kr. do 3 gld., plačujejo gospodarji za žitno košnjo z velike večine 2 gld. 50 kr. od 1 ha.

Draže in dosti počasneje se žito žanje s srpom. Zato se pa to delo bolj pošteno opravi, ker se pri žetvi s srpom skoro nič zrnja ne ospe in ne poizgubi. Ženjica požanje na dan le po 8 do 10 arov žita, jarine tudi po več. Da požanje 1 ha., potrebuje torej 10 do $12\frac{1}{2}$ dni. Z drugimi besedami povedano: 10 do 12 $\frac{1}{2}$ ženjic je treba, da požanjejo 1 ha. žita na dan. To pa stane 4 gld. do 5 gld., če dajemo ženjicam po 40 kr. dneve. Poleglo žito naj se žanje s srpom. Sicer pa naj se kosi žito povodi koder le primanjkuje cenih ženjic. Pri današnji nizki žitni ceni to tembolj kaže!

S pomočjo teh podatkov si lahko vsak gospodar za svoj kraj določi pravo akordno ceno za deteljno in žitno košnjo, uvažajoč pri tem odločilne krajne in gospodarske razmere.

V. R.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 14. Rešite mi v „Novicah“ vprašanje kako je ravnati s kuhanim maslom, ki se je ugrenilo, da dobi zopet pravi okus? (M. R. na Boh. B.)

Odgovor: Ako ni še maslo pregrenko, pomaga mu morda to le: Raztopite maslo v zgretem mleku, in ko se zmes hladi, pa mešajte dobro. Shlajeno zmes denite v pinjo ter pinjite nekaj časa tako, kakor smetano za surovo maslo. Maslo ki se vam v pinji v novič naredi, prekuhajte, kakor je pri vas navada. Ako pa to ne pomaga, poskusite to le: Vzemite na vsakih pet kilogramov masla 2 litra vode in zgrejte toliko oboje skupaj, da zavre voda. Potem prilivajte počasi na vsakih pet kilogramov masla po 30 gramov angleške žveplene kisline (ki je doboste v lekarni) in kuhajte to zmes še kakih 15 minut. Potem umorite kislino s stolčeno kredo in sicer vsakih 30 % kisline s 125 % krede. Kadar pridevate krede, mešajte dobro. Čisto maslo kuhajte potem še nekaj časa z vodo.

Morda kedo izmed naših č. bralcev ve kak drug dober pripomoček, kako popraviti grenko maslo?

Vprašanje 15. Rad bi vedel, kako se je ravnati po mesečnih izpremembah, kadar je namreč mlada luna ali mlaj, posebno ta mesec, ki je prosinec, kakor mi pravimo. Kaj menite Vi o prosinčevi luni, ali kaže napravljati trte, saditi, gnojiti, cepiti itd. Ne zamerite slabo načrtanega vprašanja, saj sem preprost kmet brez pouka in šol. (J. V. v Verdeli pri sv. Ivanu.)

Odgovor: Nič vam ne zamerimo, celo veseli nas, da nam zaupate. Le vselej se obrnite do nas, kadar potrebujete sveta, vselej vam radi ustrezemo. Kar se pa

*) Glej v „Novicah“ št. 7: Akordne cene za seneno košnjo.

tiče lune, bodi vam ta le odgovor: Gotovo ima luna nekaj vpliva na zemljo, to priznavajo vedno bolj tudi učenjaki. Mesečnega vpliva na rastlinsko rast in na živali pa še nihče ni dokazal. Po nekodi pravijo, da je mlaj škodljiv, po drugod pa opravijo kmetje, če je le mogoče, vsa dela ob mlaji. Verjemite nam: tistemu kmetu, ki se ravna pri kmetovanji po dobrih izkušenih pravilih, godi se gotovo bolje nego onemu, ki kmetuje po pratiki. Dobro obdelovati zemljo, pravilno saditi, cepiti, itd. velja več nego čakati mlaja ali ščepa.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dné 5. februvarija 1888.

Namesto bolnega družbenega predsednika je vodil zborovanje gosp. podpredsednik Jos. Fr. Seunig. navzoči so pa bili odborniki gg. Kastelic, baron Lazarini, Povše, Robič, Witschl, dr. pl. Wurzbach in tajnik Gustav Pirca.

Na tajnikov predlog ukrene glavni odbor predlagati štiri učence družbene podkovske šole vis. c. kr. kmet. ministerstvu, da dobe državne štipendije

Glavni odbor vzame na znanje:

1. poročilo c. kr. kmetijskega ministerstva o letini 1887. l.;

2. poročilo c. kr. deželne vlade o izpitih o podkovski šoli v Ljubljani konec drugega polletja 1887. l.;

3. poročilo postojinske podružnice o številu udov;

4. poročilo tajnikovo, kako se bode porabila državna podpora za lanarstvo;

5. razglas c. kr. kmet. ministerstva, da bode letos v Portici na Laškem mejnarodna razstava sadnih sušilnic;

6. dopis c. kr. namestništva v Trstu, ki javlja da je namestništvo priporočilo „Kmetovalca“ vsem slovenskim šolam na Primorskem;

7. dopis c. kr. deželne vlade kranjske, ki poroča o letošnjem pregledovanji zasebnih žrebcev in

8. dopis vis. c. kr. kmetijskega ministerstva, ki javlja da je rokopis tajnika Gustav Pirca o obdelovanji šolskih vrtov potrjen.

Glavni odbor imenuje za zastopnika svojega pri shodu avstrijskih gospodarjev, ki bode 1. marcija t. l. na Dunaji, gospoda odbornika in državnega poslanca dr. Poklukarja.

Glavni odbor ukrene prirediti letos v Ribnici okrajno razstavo goveje živine.

Da tudi kranjska c. kr. kmetijska družba primerno praznuje štiridesetletnico vladanja našega presv. cesarja, ukrene glavni odbor prirediti deželno sadno razstavo. Odbor naroči posebnemu odseku da predloži podrobnosti v prihodnji odborovej seji.

Za nove ude se predlagajo in sprejmejo naslednji gospodje:

Tavčar Miha, župnik v Žužembergu; Tavčar Miha, mlinar na Rečici pri Bledu; Černič Neža, graščakinja v Komendi; Lavrič Josip, kaplan v Žirih; Černe Jakob,

posestnik in mlinar na Fužinah; Kadunec Franjo; farni administrator v Dragi; Šimenc Jože, kmet in skalcar v Podgori; Rutar Matevž, posestnik v Šent-Vidu pri Cerknici; Vrančič Ignacij, župnik v Zagradcu; Jazbec Janez, posestnik in vinogradnik na Čatežu; Habe Franc, posestnik v Zadlogu; Potokar Alojzij, učitelj v Cerknici; Bonač Anton, posestnik in trgovec v Begunjah; Otoničar Franjo, posestnik v Begunjah; Torkar Anton, župnik v Košani; Perušek Franc, župan in posestnik v Podcerkvi; Žagar Franc, posestnik in trgovec v Markovcu; Kandare Janez, posestnik in gostilničar v Danah; Mlekuž Tomaž, posestnik in trgovec v Starem trgu; Štritof Janez, posestnik in trgovec v Starem trgu; Janežič Andrej, posestnik in mlinar na Vrhniki; Škrbec Jožef, posestnik v Nadlesku; Žnidaršič Andrej, posestnik v Šmarati; Kandare Janez, posestnik v Danah; Lasbaher Ivan, posestnika sin v Negovi; Valenčič Jakob, mlinar in posestnik v Stružniku; Hudovernik Anton, posestnik na Bledu; dr. Stare Josip, finančne prokurateure adjunkt v Ljubljani; Ballis Josip, lesni trgovec in posestnik na Vrhniki; Repovš Janez, posestnik v Šent Janžu; Majcen Janez, posestnik v Šent Janžu; Marolt Janez, posestnik v Radni; Globočnik Ivan, c. kr. poštar in grajščak v Kostanjevici; Homan Friderik, profesor in trgovec v Radoljici; Pristov Franc, posestnik na Selu; Jalen Janez, posestnik v Kropi; Oblak Janez, mestni kaplan v Škofji Loki; Dolinar Franc, posestnik na Šujci; Tavšič Jožef, po dom. Briznik, posestnik v Dražji vesi; Kreiner Alojzij, kaplan na Čatežu; Burja Anton, posestnik na Rečici; Pretnar Jožef, posestnik v Zagoricah; Olifčič Miroslav, posestnik na Boh. Beli; Dolac Janez, posestnik v Želečah; Ažman Josip, posestnik v Zagoricah; Kunčič Janez, posestnik na Mlinem; Remic Janez, posestnik iz Gmajnice; Pegan Anton, učitelj na Planini; Korenčan Anton, posestnik in strojar na Hribu pri Vrhniki; Petrič Marija, vel. posestnica na Verdu; Žerovnik Anton, posestnik na Vrhniki; Peršin Matija, posestnik in krčmar na Zgor. Rožnika.

Vrtnarske reči.

Zgodnji fižol. Ako hočeš imeti prav zgodnjega fižola za salato, a nimaš gorke grede, potem izberi na vrtu najgorkejši kraj, ki je navadno ob kaki južni steni. Na tem kraju naredi gredo in nanosi toliko zemlje, da dobi greda strmec, ki je obrnen proti jugu. Na to gredo vsadi fižola in sicer vsako po 5 do 6 fižolov. Ob enem prilivaj fižolu vsak dan z zelo toplo (zgreto) vodo. Pri oblačnem vremenu ne zalivaj. Kadar se je bati mraza, pokrivaj vsajene fižole ali pa nežne rastlinice s cvetličnimi lonci. Zemlja na tej gredi bodi lahka in rahla, ker fižol v težki zemlji zgnije, v prerodovitni pa naredi preveč listja, a malo stročja.

Rože cveto posebno močno, ako jim po leti prilivaš z vodo, v kateri so se dlje časa namakali kravjaki. Francoski vrtnarji imajo posebne kadi, v katerih pripravljajo na ta način vodo za prilivanje rožam.